

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

300

Na temelju članka 9. stavka 5. Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (»Narodne novine«, broj 110/21.) ministrica poljoprivrede donosi

PRAVILNIK O OČUVANJU I ODRŽIVOJ UPORABI BILJNIH GENETSKIH IZVORA

Članak 1.

(1) Ovim Pravilnikom propisuje se način provedbe ekozemljopisnog pregleda i prikupljanja, održavanja i regeneracije, opisa i procjene svojstava, dokumentiranja, kao i održive uporabe biljnih genetskih izvora za hranu i poljoprivredu te način provedbe Nacionalnog programa očuvanja i održive uporabe biljnih genetskih izvora za hranu i poljoprivredu (u daljnjem tekstu: Nacionalni program).

(2) Ovaj Pravilnik primjenjuje se na biljne genetske izvore koji imaju stvarnu ili potencijalnu vrijednost za hranu i poljoprivredu.

Članak 2.

(1) Izrazi koji se koriste u Zakonu o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (»Narodne novine«, broj 110/21., u daljnjem tekstu: Zakon) koriste se i u ovom Pravilniku.

(2) U smislu ovog Pravilnika pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

a) *biljni genetski izvor* je svaki biljni genetski materijal koji ima stvarnu ili potencijalnu vrijednost za hranu i/ili poljoprivredu

b) *očuvanje in situ* podrazumijeva očuvanje i održavanje ekosustava i prirodnih staništa te očuvanje populacija i/ili genotipova u njihovom izvornom – prirodnom okruženju, u kojem su razvili svoja prepoznatljiva svojstva

c) *očuvanje on farm* (očuvanje na gospodarstvu) je zaseban oblik očuvanja *in situ*, pri čemu se biljni genetski izvori čuvaju i održavaju kroz poljoprivrednu proizvodnju

d) *očuvanje ex situ* podrazumijeva očuvanje biljnih genetskih izvora izvan mjesta prikupljanja, u sklopu banaka biljnih gena

e) *primka* je temeljna jedinica u očuvanju i dokumentiranju biljnih genetskih izvora koja predstavlja uzorak sjemena ili sadnog materijala, odnosno skup biljaka unutar poljske kolekcije.

(3) Izrazi koji se koriste u ovome Pravilniku, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

Članak 3.

(1) Poslovi ekozemljopisnog pregleda i prikupljanja, održavanja i regeneracije, opisa i procjene svojstava, dokumentiranja kao i održive uporabe biljnih genetskih izvora za hranu i poljoprivredu na području Republike Hrvatske određeni su Nacionalnim programom.

(2) Nacionalni program izrađuje Povjerenstvo za biljne genetske izvore (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) iz članka 7. točke 3. Zakona.

(3) Nacionalnim programom utvrđuje se strategija i smjernice razvoja nacionalne politike očuvanja biljnih genetskih izvora, te smjernice za regionalnu i međunarodnu suradnju.

(4) Nacionalni program uključuje sljedeće aktivnosti:

- a) *In situ* očuvanje divljih srodnika, kulturnih biljnih vrsta i divljeg jestivog bilja
- b) *On-farm* očuvanje i upravljanje
- c) *Ex situ* očuvanje u okviru Nacionalne banke biljnih gena
- d) Promocija održive upotrebe
- e) Izgradnja kapaciteta i razmjena podataka.

Članak 4.

Sudionici u provedbi aktivnosti iz Nacionalnog programa su predstavnici ministarstva nadležnog za poljoprivredu, institucije koje čuvaju kolekcije uključene u Nacionalnu banku biljnih gena, znanstvene institucije, istraživački instituti, oplemenjivači bilja, poslovni subjekti koji se bave sjemenarstvom, udruge, poljoprivredni proizvođači i druge fizičke i pravne osobe koje su svojim radom vezane za očuvanje i uporabu biljnih genetskih izvora.

Članak 5.

(1) Povjerenstvo osigurava provođenje Nacionalnog programa te povezuje i usklađuje rad svih sudionika.

(2) Članovi Povjerenstva su predstavnici ministarstva nadležnog za poljoprivredu i zaštitu prirode, institucija koje čuvaju kolekcije uključene u Nacionalnu banku biljnih gena, znanstvenih institucija, tvrtki koje se bave sjemenarstvom, nevladinih organizacija i poljoprivrednih proizvođača.

(3) Povjerenstvo imenuje voditelje radnih skupina Nacionalnog programa.

(4) Voditelji radnih skupina predlažu članove radnih skupina, a potvrđuje ih Povjerenstvo.

(5) Voditelj radne skupine dužan je voditi brigu o radu radne skupine te provoditi aktivnosti u skladu sa Nacionalnim programom.

Članak 6.

Ministarstvo na prijedlog Povjerenstva imenuje nacionalnu kontakt osobu za provođenje Međunarodnog ugovora o biljnim genetskim izvorima za hranu i poljoprivredu, nacionalnog koordinatora za Europski kooperativni program za biljne genetske izvore (ECPGR) i *On farm* koordinatora za očuvanje i upravljanje biljnim genetskim izvorima za hranu i poljoprivredu te njihove zamjene.

Članak 7.

(1) Za potrebe provođenja Nacionalnog programa Povjerenstvo odobrava Godišnji plan aktivnosti s detaljnim opisom aktivnosti koje će se provoditi u tekućoj godini i popisom troškova.

(2) Godišnji plan aktivnosti sastoji se od:

- a) godišnjeg plana aktivnosti radnih skupina
- b) godišnjeg plana aktivnosti institucije.

(3) Povjerenstvo odobrava i raspodjelu financijskih sredstava iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za provođenje aktivnosti iz godišnjeg plana aktivnosti radnih skupina te predlaže ministru donošenje Odluke s planom raspodjele financijskih sredstava za provođenje planiranih aktivnosti.

(4) Ministarstvo će s sudionicima iz članka 4. ovoga Pravilnika sklopiti ugovor kojim će urediti obveze u korištenju sredstava iz stavka 3. ovoga članka.

(5) Povjerenstvo odobrava financijska sredstava za provođenje aktivnosti iz godišnjeg plana aktivnosti institucije čije se aktivnosti financiraju putem Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj.

(6) Povjerenstvo usvaja Izvješće o provedenim godišnjim aktivnostima iz Godišnjeg plana aktivnosti.

(7) Izvješće iz stavka 6. ovoga članka institucije dostavljaju Ministarstvu najkasnije do 31. siječnja tekuće godine za prethodnu godinu.

Članak 8.

(1) *Ex situ* očuvanje, te opis i procjena svojstava primki biljnih genetskih izvora za hranu i poljoprivredu provodi se u okviru Nacionalne banke biljnih gena, koja je sastavni dio Nacionalnog programa.

(2) Nacionalna banka biljnih gena decentralizirana je, a čine je veći broj kolekcija koje se čuvaju kod različitih subjekata, u obliku sjemena, sadnog materijala i poljskih kolekcija.

(3) Na prijedlog Povjerenstva, Ministarstvo određuje subjekte za održavanje kolekcija određenih biljnih vrsta ili skupina biljnih vrsta koje su u sastavu Nacionalne banke biljnih gena.

(4) Sa subjektima iz stavka 3. ovoga članka, Ministarstvo sklapa ugovor u kojemu je jasno određeno za koju biljnu vrstu je subjekt odgovoran, te koja su mu prava i obveze.

(5) Ministarstvo sklapa ugovore sa subjektima koji za potrebe Nacionalne banke biljnih gena sudjeluju u aktivnostima sukladno Nacionalnom programu.

(6) Potpisivanjem ugovora subjekti se obvezuju na dugoročno sudjelovanje u radu na očuvanju biljnih genetskih izvora.

(7) Subjekt za održavanje kolekcija mora ispunjavati sljedeće kriterije:

- iskustvo i stručnost u radu s određenom biljnom vrstom
- posjedovanje odgovarajućih kapaciteta i
- aktivno sudjelovanje u radu radne skupine za dotičnu biljnu vrstu.

(8) Za svaku kolekciju u okviru Nacionalne banke biljnih gena subjekt će, na prijedlog Povjerenstva, imenovati voditelja kolekcije koji je odgovoran za održavanje i regeneraciju, opis i procjenu svojstava te dokumentaciju.

(9) Ispunjavanje kriterija iz stavka 7. ovoga članka procjenjuje Povjerenstvo.

Članak 9.

(1) Svi sudionici uključeni u rad Nacionalne banke biljnih gena informatički su povezani i koriste jedinstvenu Bazu podataka biljnih genetskih izvora Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: CPGRD bazu).

(2) Primka koja se čuva u Nacionalnoj banci biljnih gena sastoji se sljedećih podataka:

a) putovnički podaci su osnovni podaci o primci koji uključuju jedinstveni identifikacijski broj primke, podatke o biljnoj vrsti, datumu i mjestu prikupljanja, datum uključivanja primke u kolekciju, statusu primke, te subjektu koji primku čuva

b) prikupljački podaci uključuju podatke o biljnoj vrsti, podatke o datumu, lokaciji i mjestu prikupljanja, svojstvima staništa i vegetacije, te procjenu opasnosti od genetske erozije

c) opis svojstava uključuje podatke o morfološkim svojstvima i/ili molekularne podatke koji služe za točnu identifikaciju primke i analizu genetske raznolikosti i strukture, dok procjena svojstava uključuje podatke o agronomskim, biokemijskim i fiziološkim svojstvima na temelju kojih se utvrđuje gospodarska vrijednosti primke

d) podaci o čuvanju za sjeme sastoje se od uvjeta čuvanja, datuma stavljanja na čuvanje, podacima o početnoj vlazi i klijavosti, količine čuvanog sjemena, podacima o umnažanju i/ili regeneraciji i sl., a za poljske kolekcije od lokacije čuvanja i sheme nasada, broja jedinki za svaku primku, podacima o održavanju nasada i sl.

(3) Putovnički podaci vode se prema EURISCO listi deskriptora, dok se ostali podaci vode prema vodičima koje donosi Povjerenstvo uz suglasnost Ministarstva.

(4) Upisivanjem putovničkih podataka u bazu, primka se smatra uključenom u Nacionalnu banku biljnih gena.

Članak 10.

(1) Povjerenstvo koordinira rad svih sudionika uključenih u Nacionalnu banku biljnih gena, a objedinjavanje podataka o primkama čuanim u svim kolekcijama u sastavu Nacionalne banke biljnih gena, provodi Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu (u daljnjem tekstu: Agencija).

(2) U Agenciji se čuva sigurnosna kolekcija primki koje se čuvaju u obliku sjemena, a po potrebi i osnovna kolekcija svih primki u okviru Nacionalne banke biljnih gena koje se čuvaju u obliku sjemena.

(3) Za primke iz stavka 2. ovoga članka, voditelji kolekcija dužni su Agenciji dostaviti uzorke sjemena primki radi pohrane.

(4) Sigurnosne kolekcije primki koje se čuvaju u obliku poljskih kolekcija čuvaju se kod nekoliko različitih sudionika na različitim lokacijama, ovisno o zemljopisnom podrijetlu primki i udaljenosti od osnovne kolekcije.

Članak 11.

Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o očuvanju i održivoj uporabi biljnih genetskih izvora («Narodne novine» broj 89/09. i 4/14.).

Članak 12.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 011-01/23-01/58

Urbroj: 525-06/245-24-10

Zagreb, 1. veljače 2024.

Ministrica poljoprivrede

Marija Vučković, v. r.